

ubi vero Dei aut precepta insinuantur, aut miracula narrantur, aut dona laudantur, aut beneficia populatur.
Verba sunt 5. Aug. Lib. 2. *De Civitate Dei*, cap. 28.
Denique si materiale Templum, in quod Populus Christianus, & Catholicus factorum caussa convenit, iure Sanctorum appellatur, multo magis Ecclesie ipsa, quia vivum Dei vivi templum est, dominus spiritualis, Sancta dici debet,
i. Cor. 7. Templum enim Dei sanctum est, quod estis vestri; (inquit Anthonius)

S. V. Ecclesia Christi Catholica est.

Catholica nominatur, non solum a suis, verum etiam ab omnibus inimicis. Velint nolint enim ipsi quoque Heretici, quam fratres omnes dicunt, et templa, et opes, et pietatis, et fus variatione confenserunt. Unde *Vincentius Liricensis* in *Actis Commentorio I. Adversus heres.* Cap. 2. in ipsa, inquit,

per scias tanta non cessat. Catholicus ipsius nec auctor-
em, nec Appellen, nec Montanum sonat, nec Hereticos
sumit auctores. Et infra: Christianus mihi nomen est; Ca-
tholicus cognomen; illud me nuncupar, istud ostendit....
ab heretico nomine propter populus, hac appellatione dividitur,
cum Catholicus nuncupatur.

Ecclesia porro Christi Catholica dicitur, quia vox originis Graeca est, idest, *Universalis*: primo, quia toto territorio orbis est diffusa, & praedicatio Evangelii Gentibus

Matt. ult. Christus mittens Apostolos. In omnem terram exiit Iesus
eporus, & in hanc orbis terra verba eorum. Et si forte ali-
qua Natio adhuc esset in orbe terrarum, apud quam pra-
dicatum non esset Evangelium; ante Mondi finem illius
prædicationem audiuta est. Non igitur, ut in humanis
Republiscis, aut Hæritorium conventionibus, unus Regi-
termatis, aut uno hominum genere Ecclesia definita est:
verum omnes homines, sive illi barbari sunt, five Scythes;
five servi, five liberti; five masculi, five feminæ, caritatis
sua complectuntur. Unde scriptum est: Redemisti nos, Deus,
perfecta est, & in nullo claudicat (inquit S. Aug. Lib.
De Genesi ad Litteram imperfecto, cap. 1.)

in sanguine tuo ex omni tribu, & lingua, & populo, & nacione, & fecisti nos Deo nostro regnum.

Ecclesie Christi ratione locorum Catholicis esse, quod
voto, obre diffusa sit, Propheta oracula clarissime pre-
nunciarunt. Psalm. 2. *Pestula a me, & dabo tibi Gentes*
haretidem tuam, & possessionem tuam terminos terae.
Psalm. 21. *Rominister, & converterunt ad Dominum*
universi fines terae: Et adorabunt in conspectu ejus universi
ea familia Gentium. Quoniam Domini est Regnum, &
ipse dominabitur Gentium. Psalm. 49. Deus deorum Domi-
nus locuus est, & vocavit terram, & salu os uisque ad
eccliam: ex Sion species decoris ejus. Psalm. 56. Exaltare
super calos Den's, & super omnem terrangloria tua, Et
unde gloria ejus super omnem terram, nisi quia Ecclesia
eius per omnem terram? [inquit S. Aug. Libro De U-
niitate Ecclesie.] In his dubiis sententias brevissimas,
vos, Hæretici, totum quod inter nos agitur, interrogbo:,,
Cur Dominus Christianum exaltatum super calos predicatis,
et ejus gloria super omnem terram non communicatis. Psal-
71. *Et dominabitur a mari usque ad mare, & a flumine*
usque ad terminos whiskiterrarum. Et adorabunt eum omnes
Riges terra; omnes Gentes servient ei. Et benedicuntur in
ipsa omni Tribus terra: omnes Gentes magnificabunt eum.
Et benedictum nomen Majestatis ejus in eternum: Et reple-
bitum Majestatis ejus omnis terra: Fiat, fiat. Ista est ag. Ecce
didi te in lucem Gentium, ut si sus mea uisque ad ex-
quad Deo placere ullo modo possit. Hinc S. Hieronymus
Epistol. 57. Cathedra Petri [inquit] Communione con-
fessor, super illam Petram adiudicatam Ecclesiam scio. Qui-
cumque extra hanc Domum Agnum comedenter, profanus es: si quis in Arcu cum Non fuerit, peribit regnante di-
luvio. Et ante illam S. Cyprianus Libro de Unitate Ecclesie
at: Habete Jam non potest Deum Patrem, qui Ecclesiam
non habet Matrem. Si potius evadere quisquam, qui extra
Arcam Non fuerit; & qui extra Ecclesiam foris fuerit, eva-
dit. Hinc S. Greg. Magnus Libro 35. Moralium in Job,
cap. 7. Sola, inquit, Ecclesia est, per quam Sacrum Opus
Dominus liberetur acceperat, sola, qui pro errantibus fiducia-
riter intercedat. Unde etiam de Agni hostia Dominus pra-
cepit dicens: In una domo comedetur, ne affteris de car-
nibus ejus foras. In una namque domo Agnus comedetur,
quia in una Catholicis Ecclesia vera hostia Redemptoris immo-
latur. De cuius carnibus divina Lex afferat foras prohibet,
qui dari Santum canibus vobat. Sola est in quasopus bo-
num fructus peragrit: unde & mercedem denariis non
nisi qui intra vineam Laboraverant, acceperunt. Sola est
qua intra se postos valida caritas compagi confundit; un-
de & aqua diluvii Arcam quidam ad fulminis sustulit;
omnes autem, quos extra Arcam inuenit, extinxit.

§. VI. Ecclesia Christi Una est.

Et Ecclesia Catholica nomine una Societas intelligenda est, a cuius Communione Hareti, & Schismatici excluduntur.

Unam esse Ecclesiam profitemur, ac a ecclesi Sponso edoci: *Una es, inquit, columba mea, perfecta mea. Cantus. Hanc Unum evils Christus vocat. Hanc Unum corpus apostolus appellat, ob unitatem Capitis, Spiritus, Fides, Spei, Baptismatis. Ephes. 1. Et ipsum dedit caput supra*

Idem confirmat postrema Cuncti Domini mox Ccelos
alcentur vestri, Luke 24. Hoc scilicet verba, quae locutus
sum ad vos, cum adhuc eum vobissemus: Quoniam necesse
est impleri omnia, quae scripta sunt in Lge Moysi, & Pro-
phetis, & Psalmis de me. Tunc aperius illis sensum, ut
intelligantur scripturæ: Et dixit eis, Quoniam scripturæ
est, & sic operatus Christus patet, & resurgere a mortuis
terram die: & predicatori in nomine eius parenterit, &
remissione peccatorum in omnes Gentes, incipiuntibus a Je-
rusalem. Quid Actuum 1. idem 8. Lucas sic expressit:
Et eritis mihi testes in Iherusalem, & in omni Iudea, &
Samaria, & usque ad ultimum terræ. Ex his omnibus Scri-
pturis, quamvis non sint in unius scriptura, tamen
omnem Ecclesiam, qua est corpus ipsius: Et cap. 4. Sollici-
te servare unitatem spiritus in vinculo pacis. Unum cor-
pus, & unus spiritus, sicut vocati estis in una spe voca-
tionis vestrae. Unus Dominus, una fides, unum baptisma.
Quod autem ita sit una Societas, unaque Communio, ut
Hereticos, & Schismatics a finu suo excludat, veterum
Parvum confitentibus testimonio liquido probatur. Ita &
Cyprianus Libro de Unitate Ecclesie: Ecclesia una est
inquit, qui in multitudinem annis incremento facunditia
est extensior: quo modo Solis radix, sed lumen unum;
et rami arboris multi, sed rorbus unum tenaci sustinunt;
et omnes a fonte uno rivi plurimi diffundunt.

numerostas licet diffusa videatur exundantis copia largitatis, unitas ramum servatur in origine. Avolle radium solitare a corpore, seminans lucis unitas non capie: ab arbo frange ramum, fructus germinare non poteris: a fonte praecide rurum, pacifus aeref. Sic et Ecclesia Domini luce silunt, quamvis in erulant, que credimus: Quapropter nec Haretici pertinent ad Ecclesiam Catholicam, qua diligit Deum; nec Schismatizici, quoniam diligit proximum; & Ide pecatus proximi facile ignoratur.

E Epist. 1 cor. 109. ad Helicem Virginem sit: Et bona Religio non per ostentationem sed per operem. Iusti Chri-
stiani

persuas per orbem terrarum regnus suos porrigit, unum ramum
ramum est, quod ubique diffunditur, nec unitas corporis separatur.
Ramus suus in universum terram copia ubertatis extendit,
profusus largiter rives latius expandit; unum
ramum caput est, ex origo una, ex una mater, secunditatis
successum copia illius factum acutum, illius late nutritio
miser, Spiritus eius animatur. Adulariorum non posse Sponsa
Christi, incorrupta est, & prædicta, unum dominus noster, n
unus cubiculi sanctissimis casis pudore custodit. In
Catholica ecclesia Ecclesia, qui non in sola Africa, sicut
per Donat, sed per omnes Gentes, sicut promissa est,
dilectatur, auctor diffunditur. In universo mundo, sicut Colossi,
dicit apostolus frumentis, & cœretibus, & boni sunt, & ma-
li. Ab ea vero separati, quamdiu contra illam sentiantur,
boni non possunt; quia etiam aliquis eorum bonos vide-
tus. Quia ergo sicut dicitur, non possumus.

Et intra: Quam sibi pacem promittimus inimici fratrum? **Quia** sancta celebatur se credunt omni Sacerdotum? **An** ex parte eis Christus, cum collecti fuerint, opinantur qui extra Christi Ecclesias colliguntur? **Tale** etiam sunt qui
tunc offendere quasi laudabilis conversatio, malos eos facit ipsa divisa, dicens Dominus, **Qui non est mecum, adver** **Luc.** 1, 12
Ius me eß, **et** qui mecum non colligit, **spargit.**

Epi 18, 15, alias qd. **Ecclesia Catholica sibi corporis eß**

S. Clement Alexandria. lib. 7. S. Jerome. 1. alitent. Utuan vero Ecclesiast. can. que vere est antiqua, in eius catalogo referuntur; si sunt Iusti secundum prophetum. Quam concurrit Hereses in multis discindere.

*Iacobini illi, &c. Di Novianum Inscriptio[n]em c. 30. Cum
Pryuges, inquit, eis Novianus, aut Valentianus, non
Marcius, aut Marcionius, seu quilibet aliis nominatur
christiani, et al. de quibus nos Christi nomine natus
sumus, indecumque ecclesiam. Et siens inde Ecclesiam qui natus*

*tur, Christiani eis aspernit, qui Christi nomine dicitur,
humana, & extensa vocabula indutus est. Sola igitur Catholica Ecclesia est, qua verum cultum retinet. His est
fons veritatis, hic est dominicium fidis, hoc templum Dei:
quia si quis non intraverit, vel a quo si quis exierit,
non potest vita saluis atrae alienari. Nam igitur filii operi
pertinaciter concordatione blandiri. Agitur enim de vita,
& salute, cui nisi caute, ac diligenter consulatur, ambi-
tus, & exortatio est.*

S. Cyrillos Hieropoliticus. Catechesi 17. Illuminatorum:

*Capitulo iudicantium peccatorum. Et hunc intra Ecclesiam est unita
Catholicum corde creditor ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem: sic extra eamdem Ecclesiam mala crea-
dulitas non reputatur ad iustitiam, sed ad penitentia prepara-
vus confessio non acquirit salutem constiterit, sed ingerit mor-
tem. Extra hanc Ecclesiam, nec Christianum nomen alii
quem jucund, nec Baptismus salvant, nec mundum Deus se-
erificum efficiet, nec peccatorum remissio accipitur, nec et-
erna vita felicitas inventur. Una est enim Christi Ec-
clesia, una dilecta, una columba, una Soles.*

*Expositio Fidei Catholice. Catech. 17. Invenimus
Propriis. inquit. & vere aliquis esse diversitatem Ecclesiarum ma-
gistrorum. convenientiam. Hareticorum. Marcionitarum di-
& Montanistarum. & reliquorum. Properne. nunc con-
cilio. una dilecta. una coiuina. una sponsa.*

missime Fideis tradidit, ut dicat: Et in una Sanctam Catholica Ecclesiam. Et illorum quidem domum convenientius fugias, perseveres autem in Catholicis Ecclesiis, in quaenam venias. Quod si forte venias in ciuitates, non queras similitudinem, ubi sit Ecclesia, sed ubi Catholica Ecclesia; hoc enim proprium nomen est sanctae huius, & Matris omnium nostrarum, qua est Sponsa Domini nostri J. C. unigeniti. Filii Dicit.

S. Opatus Milevitanus lib. 3. Domus Dei, inquit, una quae fons, rarus, leviterum, & raro

Denique S. Greg. Magnus idem fidei dogma confirmat lib.

teras annas invenit; & postea auctor facie
filiis Vates, in quibus annas fuerit collata, quicunque
intrauerit, foris est. Ne lapidem habere angularem unius pa-
rius potest, qui latice est Christus, datus in festis cipriens populi-
los: unus de Gentibus, alterum de Iudeis; qui nido paci-
jungit utrumque parvorem. Nam quod commoda habeat paci-
et incommoda paries. Domus inclusa custodia, templa datum
resumat, pluvias diffundat, latronem, aut furem, aut
bestiam non admittat: sed & Ecclesia Catholica omnes filios
pacis gemit, & finit suos complectitur. Contra, paries, qui
est adiectus ruitus nec, ne lapidem angularem sustinet, &
annam sive cauffa habet, nec inclusa custodia, plicia uar-
ter, tempestaibus edatur, ne potest arcer latronem, nec
venientem prohibet furem. Paries enim res de domo est, sed
domus non est: *Si pars vestra quae Ecclesia est, sed Catho-
lica non est.* Donatissima alloquitur.

18. Moral. c. 14. explicant hanc verba Job 28. *Auro locutus est,*
in quo confatur. Quisquis, inquit, extra unitatem Eccle-
sie patitur, panas pati potest; Martys fieri non potest; quia
auro locutus est, in quo confatur. Quia itaque ad hec Ha-
reici dictis est confari per afflictionem carnis, vel etiam
per Martyrium vultus, sed locum, in quo debatis confla-
ri, nec sis. Hunc ergo confutatiois locum quarite, hanc
fornacem, qua aurum apte purgari valent, inventite. Una
est Ecclesia, in qua qui confari voluerit, ab omni etiam
poteris peccatorum forde purgari. Si quid pro Deo amari-
tudinis, si quid tribulationis extra hanc positi sustinetis,
incedite potestis tantummodo, non purgari.

9. VII. Ad unitatem Ecclesie Caput viijibile requiruntur,
scilicet Romanus Ponit, sancti Petri Successor.

II Nitas corporis postulat unitatem capit is : Cum igitur visible Eccl esia sicutum corpus.

Ecclisia ut unum corpus, unum Caput habens necesse est, unumque Rectorem, praecipuum quidem, supremum, et invisibilium Christum Dominum, in calix dexteram Patris fedentem; & visibilem vero, sub Christo Domino, & illius vice in teruis Rom. Pontificem s. Petri Successorem. Vnde ita Caput ad unitatem Ecclesie continguendam, & conservandam necessarium fuisse, Tracto omnium Patronum consenserunt testimonis roburata docet. Duorum, aut trium testimoniorum hic adferre fatis est, cum de Romani Pontificis Primatu qui credendum sit, explicauerimus in Tracto de Sacramento Ordinis, in delineatione Hierarchie Ecclesiastice; & hanc qualitatem alias prolice tradaverimus illis. In Historia Ecclesiastica primi Sanc-

*dam Ecclesiam, utique Catholicam; nam & Heretici, & Schismatis congregations sunt Ecclesiasticas vocant. Sed Heretici de Deo falso sentiunt ipsam fidem violenter Schismati autem dissensionibus iniuriant fraterna caritate dif-
fusus est, 4 in Historian Ecclesiasticas primi Seculi.*

Particula enim Christi effectus sumus, si tamen iniunctum substantia aliquip inuenimus sumum retinuerimus. Improborum, qui de malo ad bonum converti sicut vita tempore negligunt, Propheta consumaciam accusat, & penitentia Deo indulgentiam praenuntiat: Non enim est illis consumatio, (inquit.) & non sinuerant Deum: extendit manus suam in retribuendo. Hujus opportunitatem temporis ob oculos ponit Propheta, cum peccatores ad conversionem his verius horatur: Quarete Dominum, dum inveneris peccatum, inveniret eum, dum prospexit. Derelinquunt impia eam suam, & iniquas cogitationes suas, & revertatur ad Dominum, & misericordiam eius, & ad Deum nostrum, quoniam mali est ad infelicitatem. Nam ergo Dominus querendus est, cum potest a quaerentibus inventari: nunc invocandus cum sit proximus invocandi. Ceterum bona Dei non videbitur in terra viventium, qui in hac terra morientium non accepterit remissionem peccatorum. Hoc enim ipse praeordinavit dominus Salvator, & Iudeus, ut quibus peccata dimittit, in hoc mundo dimittat. Propter quod Iudeus incredulitatem: Ut autem scias, quia postea habeat filii hominis in terra dimittendi peccata. Quid non id dixi, quia transuentis hominibus de hac terra, quod terra mundior, & mortuum reviviscit, & multum fructum aferit. Nemo feminat herbam, vel stipulam, & multiplicia in pales tegumenta granorum, sed iudicium granum, & illud tamen cum herba, seu stipula, & multiplicibus illis inelegantibus multiplicatum reviviscit, & refurgit, si ergo potest Deus addere, quod non erat in mundo feminae, multo magis potest reparare, quod erat in hominis corpore. Inscriptio tu, (inquit apostolus) quod seminas, non vivificas, nisi prius morias. Et quod seminas, non corpus, sed futurum est: feminas: sed iudicium granum ut pascit, aut alienigenam ceterorum. Deus autem illi corpus secundum vestrum, & unicuique seminum proprium corpus... Sic & resurrexit mortuorum. Seminatur in corruptione, surget in incorruptionem: seminatur in infidelitate, surget in virtute: seminatur corpus animalis, surget corpus spirituale. Ad eam similitudinem multe aliae possunt adjungi, visciditudinem, scilicet, & quasi resurrectionum quae in natura, Deo operante contingunt. Dies in noctem moritur, & rufus cum Sole, integrus, & tota universo orbi reviviscit. Annis temporibus, abiosis, flores quotannis intereunt, & veluti refurgunt. Terra subcepit feminam, uberiora, cultioraque refert. Nihil debet nisi in salutem. Tunc hinc iesus resurrexit, & resurrexit, & restitutus est resurrectio mortuorum. Operibus eam prescripsit Deus, antequam litteris: viribus preceperat, antequam vocibus: primum tibi namuram magistrum, summis viribus & prophetiam, quo facilius credas prophetis, discipulis naturae; nec dubitas Deum carnis etiam resuscitare, quem omnium noscens restituorem. Et utique si omnia homini resurgent, cui procurata sunt, per nos hominum, nisi ex carnem: quale est, ut ipsa debeat in secum proper quam & cui nihil debeat? Verba sunt Tertulliani, Lib. De Resurrectione carni, c. 12. cui succedit S. Greg. Lib. 14. Moralium, c. 28.

Hoc s. Greg. Magnis Lib. 18. Moralium, c. 14. confimat. Scindunt (inquit) peccatorum remissio vel ubi, vel quando, vel qualibus diebus. Ubi quippe, nisi in Ecclesiastis Matus sunt? Quando, nisi anteversus exitus diem? Qualibus, nisi conversus, qui ad parvulum imitationem magnifica humilitate formantur? Nisi conversus fueritis, & officiis scitis pacem, non intrabitis in Regnum calorum.

ARTICULUS XII.

Quo symboli articulus undecimus exponitur.

CARNIS RESURRECTIONEM.

I. Resurrectionis futura veritas.

I. Propterea fides est Christianorum, Resurrexit mortuorum. Hanc Resurrectionem in seculo caput nostrum Christianus fecit ostendit, & exemplum fidei nobis praefixit ut hoc presentem membra in se, quod praecessit in capite. (Inquit Aug. Serm. 241. alias De Tempore 143.) Myterium istud Fidei nostre Gentilibus Philosophos agnoscit, etiam iesi, qui Aeneas immortallitatem rationis lumine cognoverunt in facie. Letteris a Deo revelata est. Job. 19. scio, quod Redemptor meus visus, & in novissimo die de terra surrexerit sum, & rufum circumdolor pelle mea: & in carne mea videbo Deum meum. Quem visurus sum ego ipse, & celi mei conspectus sunt, & non aliis reporta est hoc species mea in suo meo. Ego sum Novo Testamento Martha Jacob dicens: Resurge fratru tuus: respondit: Scio, quia resurgent in Resurrectione, in novissimo die. Idem docet Apostolus 1. ad Corinthios 15. Si Christus predicatorus quod resurrexis a mortuis, quomodo quidam dicunt in vobis, quod Resurrexit mortuorum non est? Si autem resurrexit mortuorum non est, neque Christus resurrexit. Si autem Christus non resurrexit, inanis est dogmatis nostrae, inanis est & fides vestra... Ergo & qui domine in Christo, peribunt: Si in hac vita tantum in Christo sperantes fuimus, miserabiliores sumus omnes hominibus. Et infra: Omnes quiete regnemus, sed non omnes immorabitur. In momento in istu eccl. in novissimum. Canit enim tuba, & mortui resurgent incorrupti, & non immorabitur. Operat enim corripitile hic inducit incorruptionem, & mortale hoc inducit immortallitatem. Cum autem mortale hoc inducat immortallitatem, sunt fieri, qui scriptus est. Absorta est mors in mortua. Ubi est mors mortuaria? Ubis credibilis, que tamen facta sunt, & jure merito creduntur. Incredibiliter videbatur, Christum resurrexis in carne, sunt, & in celum ascendeat cum carne. Incredibile videbatur. Mundum rem tam incredibilem credendum. Incredibile homines ignobiles, infirmos, paucifloros, imperitos, rem tam incredibilem, tam efficaciter Mundo, & in illo etiam doctis persuadere posse. Incredibile videbatur, corpora nostra aliquando resurrecta in eternum. Horum incredibilium tria sunt facta partim credimus, partim videmus & eari igitur quartum, scilicet corporum mortuorum resurre-

Rationes
congrue
rationis
mortuorum.

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .

. . .